

गोपीगंज-त्रिवेणी हुलाकी सडक निर्माणमा ढिलाइ

गौतमबुद्ध सन्देश

परासी, ७ भदौ ।

गोपीगंज-त्रिवेणी हुलाकी सडक निर्माणमा ढिलाइ हुँदा यात्रुहरूलाई सास्ती भएको छ । वर्षा हुँदा हिलाम्मे र घाम लाग्दा धुलाम्मे उक्त सडकमा यात्रा गर्न यात्रुलाई कठिनाइ भएको गुनासो गरेका छन् । त्यस्तै स्थानीयलाई पनि आवतजावतमा कठिनाइ भएको छ । पश्चिम नवलपरासीको उक्त सडकका अधिकांश भाग फुटेर खाल्डाखुल्डी भएको छ भने सडकमा पानी पर्दा सडक

पुरै हिलाम्मे हुने भएकाले यात्रामा निकै कठिनाइ भोग्नु परिरहेको स्थानीय युवराज मौर्यले जानकारी दिए । उक्त १५ किलोमिटर टुट्टीको हुलाकी सडक तल बर्दघाट नगरपालिका, प्रतापपुर गाउँपालिका हुँदै सुस्ता गाउँपालिकालाई जोडेको छ । नारायणचोक (गोपीगंज) देखि रानीनगरसम्म (त्रिवेणी) कुल १५ किलोमिटरको उक्त हुलाकी सडक निर्माणका लागि बज्रगुरु महालक्ष्मी जेभी ललितपुरले ठेक्का लिएको छ । २ लेनको पीच सडक निर्माणका लागि ठेकेदार कम्पनीले भ्याटसहित ४९ करोड, ६७

लाख ६२ हजार ५४६ रुपैयाँमा ठेक्का लिएको छ ।

बाटो निर्माणका लागि ठेकेदार कम्पनीले २०७६ मंसिर १ गते सम्झौता गरी २०७९ मंसिर १ गतेसम्म सम्पन्न गर्नुपर्ने म्याद रहेको छ । ठेक्काको म्याद ४ महिना भित्रै सकिन्छ तर अहिलेसम्म जम्मा ३० प्रतिशत मात्र काम भएको पाइएको छ । करिब ३ वर्षको समयमा पनि ठेकेदारले काम सम्पन्न गर्न नसक्दा स्थानीयहरू सास्ती खेप्न बाध्य भएका छन् । ठेकेदारलाई समयमै काम सम्पन्न गर्न पटकपटक ताकेदा गर्नपनि खासै चाँसो

नदेखाएको प्रतापपुर गाउँपालिकाका अध्यक्ष उमेशचन्द्र यादवले जानकारी दिए । ठेकेदार कम्पनीले विभिन्न बहाना गर्दै अर्धवर्षमा जम्मा २४ वटा कलभर्ट बनाएको छ । त्यस्तै बजार क्षेत्र बनाउनुपर्ने ढलको ८० प्रतिशत मात्र काम सम्पन्न गरेको छ भने बाँकी २० प्रतिशत गर्न बाँकी नै छ । सडक ढुबान क्षेत्रमा रिटर्निङ्ग वाल र ६ किलोमिटर ग्रेवलको काम वर्षाको कारण देखाउँदै अहिले काम रोकेको छ । वर्षाले काम अवरोध भएको र अब छिट्टै काम सुरु गर्ने ठेकेदार दावा शोर्षाले जानकारी दिए ।

बीमा रकमको लोभमा आफ्नै टिपरमा आगजनी

रुपन्देही, ७ भदौ । (गौबुस)

बीमाको लोभमा परी आफैले चलाउने टिपर जलाएको भन्दै प्रहरीले दाडमा चालक र सहचालकलाई पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेमा चालक अरुण चौधरी र सहचालक आकाश चौधरी रहेका छन् । मंगलबार बिहान बन्दको मौका छोपी आफैले चलाउँदै आएको टिपरमा आगजनी गरेको पुष्टी भएपछि प्रहरीले चालक र सहचालकलाई पक्राउ गरेको हो ।

प्रहरी नायब उपरीक्षक (डीएसपी) राजनकुमार गौतमका अनुसार घोराही-लमही सडकखण्डको बबई खोलाको पुलमा मंगलबार बिहान रा १ ख १६९४ नम्बरको टिपरमा आगजनी भएको थियो ।

एका बिहानै टिपरमा आगो लागेको देखेपछि स्थानीय बासिन्दाले प्रहरीलाई खबर गरेका थिए । घटनाबारे सोधपुछ गर्दा सुरुमा चालक चौधरीले चार पाँच जनाको अज्ञात समूहले टिपरमा आगो लगाएर भागेको बताएका थिए । तर सोही समयमा अन्य सवारीसाधन निर्वाध रूपमा चलेको बेला टिपरमा मात्र कसरी आगजनी भयो भनेर

प्रहरीले घटना शंकास्पद देखेपछि दुवै जनालाई नियन्त्रणमा लिएर सोधपुछ गरेको थियो ।

'आगजनी गरिएको ट्रक दुईदिनदेखि मर्मतका लागि ग्यारेजमा राखिएको रहेछ' उनले भने, 'बिहानै बन्दकर्ताहरू सडकमा नभएको र अन्य सवारी साधन चलि रहेको देखेपछि घटना शंकास्पद मानेर अनुसन्धान सुरु गरेका थियौं ।' अनुसन्धानकै क्रममा बीमाको लोभमा गाडी मालिकको सहमतिमा बिगेको गाडीमा चालक आफैले आगजनी गरेको पुष्टि भएको डीएसपी गौतमले बताए ।

बन्दको बहाना बनाएर बीमाको दावी गर्न आफैले गाडीमा आगो लगाएको खुलेको उनले बताए । डीएसपी गौतमले गाडीका मालिकको पनि खोजी भइरहेको जानकारी दिए । सरकारसँगको तीन बुँदे राजनीतिक सहमतिविपरीत पार्टीका नेतालाई पक्राउ पुर्जी जारी गरेको, एमसीसी, भ्रष्टाचार र महँगीको विरोधमा नेत्रविक्रम चन्द विप्लव नेतृत्वको नेकपासहित चार दलले मंगलबार नेपाल बन्दको आह्वान गरेका थिए ।

आम निर्वाचन २०७९ : खटाइँदै साढे २ लाख बढी कर्मचारी

काठमाडौं, ७ भदौ ।

निर्वाचन आयोगले जनशक्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७९ स्वीकृत गरेको छ । आयोगले निर्वाचनमा खटिने कर्मचारीको २० लाख बराबरको सामूहिक दुर्घटना बीमासहितको निर्देशिका स्वीकृत गरेको हो । निर्देशिकाबमोजिम निर्वाचन आयोग, निर्वाचन कार्यालय, निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय, मतदानस्थल तथा मतगणनास्थलमा जनशक्ति परिचालन गरिने आयोगका प्रवक्ता सहसचिव शालिग्राम शर्माले नेपाल प्रेसलाई जानकारी दिए । उनका अनुसार ७७ जना जिल्ला न्यायाधीश र ८८ जना न्याय सेवाका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी अर्थात् उपसचिवसहका कर्मचारी गरेर १६५ वटा निर्वाचन क्षेत्रमा मुख्य निर्वाचन अधिकृत नियुक्त गरिनेछ ।

नियमित जनशक्तिले नपुगेको अवस्थामा मात्र अन्य निकायबाट कर्मचारी माग गरिने उनको भनाइ छ । मतदान केन्द्रमा मतदाता संख्याका आधारमा कर्मचारी परिचालन गरिने आयोगले जनाएको छ ।

मुख्य निर्वाचन कार्यालयमा नौ-नौ जना कर्मचारी

आयोग स्रोतका अनुसार प्रत्येक निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा मुख्य निर्वाचन अधिकृतसहित नौ जना कर्मचारी रहनेछन् । जसमा एकएक जना मुख्य निर्वाचन अधिकृत, सहायक निर्वाचन अधिकृत, लेखा अधिकृत वा लेखापाल, सहायक कर्मचारी र कम्प्युटर अपरेटर रहनेछन् । त्यस्तै दुई/दुई जना सहयोगी कर्मचारी र एक जना सुरक्षा अधिकारी रहने आयोगले जनाएको छ । यसअनुसार १६५ निर्वाचन क्षेत्रमा मुख्य निर्वाचन अधिकृतसहित एक हजार ४८५ जना कर्मचारी परिचालन हुनेछन् । निर्देशिकाअनुसार मुख्य निर्वाचन अधिकृत जिल्ला न्यायाधीश वा न्याय सेवाको राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी अर्थात् उपसचिवसह, सहायक निर्वाचन अधिकृत राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीको उपसचिव वा सोसरह नभए राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी वा शाखा अधिकृतसहको खटाइनेछ ।

यस्तै लेखा अधिकृत वा लेखापाल

राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी अर्थात् शाखा अधिकृत वा सोसरह नभए राजपत्र अर्नांकित प्रथम श्रेणी अर्थात् नायब सुब्बासह र एकजना सहायक कर्मचारी राजपत्र अर्नांकित प्रथम श्रेणी अर्थात् नायब सुब्बा वा सो नभए राजपत्र अर्नांकित द्वितीय श्रेणी अर्थात् खरिदार वा सोसरहको खटाइने छ ।

कम्प्युटर अपरेटर राजपत्र अर्नांकित प्रथम श्रेणी अर्थात् नायब सुब्बा वा सो नभए राजपत्र अर्नांकित द्वितीय श्रेणी अर्थात् खरिदार, दुई जना श्रेणीविहीन सहयोगी कर्मचारी खट्नेछन् । सवारीसाधन भएमा एकजना सवारी चालक र एकजना मुख्य निर्वाचन अधिकृतको निजी सुरक्षा अधिकारी (पीएसओ) रहने निर्देशिकामा व्यवस्था गरिएको छ ।

मतदान केन्द्रको लागि साढे २ लाख कर्मचारी आवश्यक

निर्देशिकाअनुसार मतदाताको संख्याको आधारमा मतदान केन्द्रमा कर्मचारी खटाइनेछ । जसमा २५० जना मतदाता रहेको केन्द्रमा नौजना, ५०० जना

मतदाता रहेको केन्द्रमा ११ जना र ५०० माथि मतदाता रहेको केन्द्रमा १२ जनासम्म कर्मचारी खटाइनेछ ।

हालै सम्पन्न स्थानीय तह निर्वाचनमा

२१ हजार ९५५ वटा मतदान केन्द्र रहेको थियो । मतदाताको संख्या थपिएकाले करिब एक हजारसम्म मतदान केन्द्र थपिने आयोगको अनुमान छ । यसअनुसार २३

हजार मतदान केन्द्र पुग्नेछ । २३ हजार मतदान केन्द्रमा प्रतिकेन्द्र ११ जनाका दरले २ लाख ५३ हजार कर्मचारी खटाइनेछ ।

प्रत्येक मतदान केन्द्रमा एकएक जना मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत र मतदाता नामावली रुजु गर्ने कर्मचारी खटिनेछन् । मतपत्र दिन थप ४ जना, सहयोगी एक जना, स्वयंसेवकमा मतदान गरेका मतदाताको तथ्यांक राख्न एक जना, मतदाताको नडमा मसी लगाउन महिला एकजनासमेत गरेर दुई जना तथा एक जना मतदाताको लाइन व्यवस्थापन र अन्य सहयोगका लागि खटाइनेछ । पाँच सयभन्दा बढी मतदाता भएको केन्द्रमा थप एक जना स्वयंसेवक खटाइनेछ । स्रोतका अनुसार असोज ११ गते निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय स्थापना हुनेछ । सँगै मुख्य निर्वाचन अधिकृत नियुक्त भएर असोज २१ गतेदेखि कर्मचारी मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा हाजिर भइसक्नेछ आयोगले जनाएको छ ।

(नेपाल प्रेस)

हतारमा राजधानी नसार

प्रदेश सभाले २०७७ साल असोज २० गते प्रदेशको नाम लुम्बिनी तथा राजधानी दाङ, अर्घाखाँची र प्युठानको सीमा क्षेत्र राप्ती उपत्यकाको भालुवाङ कायम गर्ने निर्णय गर्‍यो । बहुमत जनताको भावना विपरित तत्कालिन नेकपाको निर्णय बमोजिम प्रदेश सभाले राजधानी तोकेको थियो । तत्कालिन प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री शंकर पोखरेलको जोडबलमा प्रदेशको अस्थायी राजधानी बुटवलबाट भालुवाङ सार्ने निर्णयमा प्रदेश सभामा बहुमत पुऱ्याईएको थियो । प्रदेशको राजधानी दाङ घोषणा गर्दै मुख्यमन्त्री पोखरेलले स्थायी राजधानीमा आवश्यक पर्ने भौतिक संरचना निर्माण भएपछि मात्र बुटवलबाट सार्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए । लगत्तै पोखरेल अल्पमतमा परे र प्रदेश सरकार छाड्न बाध्य भए । प्रदेश राजधानी दाङ सार्ने निर्णय गरेकोमा नेकपा एमालेको बिरोध गर्ने दलहरुनेपालीकाँग्रेससहितको गठबन्धनले लुम्बिनी प्रदेशमा सरकार गठन गरेको छ । माओवादी केन्द्रका तर्फबाट कुलप्रसाद केसी मुख्यमन्त्री छन् । दाङको भालुवाङ क्षेत्रमा स्थायी राजधानीका लागि आवश्यक पर्ने भौतिक संरचना निर्माण भएकै छैनन्, तर उनले प्रदेश सरकार तत्काल सार्न दवाव दिइरहेका छन् । संसदीय निर्वाचनको पूर्वसन्ध्यामा भइरहेका संरचनालाई छाडेर अस्थायी र भाडाका संरचनामा राजधानी तत्कालै सार्नुपर्ने कारण कमिशनको खेल बाहेक अरु केहि होइन ।

भालुवाङ राजधानी कायम भएपछि त्यहाँ भौतिक संरचना पनि आवश्यकता अनुसार बन्नुपर्छ । प्रदेश सभा, मुख्य मन्त्री र अन्य मन्त्रालय रहने ठाउँ, प्रदेश प्रमुखको कार्यालयलगायतका धेरै पूर्वाधार बन्नैपर्छ । प्रदेश राजधानीका लागि आवश्यक पूर्वाधार सहितको गुरुयोजना बनेर कार्यान्वयनको चरणमा छ । त्यसलाई कार्यान्वयन गर्न प्रदेश सरकारले अग्रसरता लिनुपर्छ । संरचनाहरु बनेर सकिएपछि अस्थायी मुकामबाट अवश्य सार्नुपर्छ । तर, संरचना नबन्दै हतारमा सार्नु बढमासी हो । मुख्यमन्त्री केसी अहिले प्रादेशिक अस्पताल निर्माण सम्बन्धि टेण्डरमा मिलेमतो गरी भण्डै २ अर्ब रुपैयाँ घोटाला गर्न लागेकोमा विवादित छन् । विवादमा परेको मेसोमा राजधानी सार्ने मेसो गरिएको छ । भालुवाङको राप्ती प्राविधिक शिक्षालय परिसरमा अस्थायी टहरा बनिरहेको छ । त्यहाँ प्रदेश सरकार अटाउने संभावना छैन । किनकी बर्तमान गठबन्धनले सत्ता टिकाउन जम्बो मन्त्रीमण्डल बनाएको छ । एउटा मन्त्रालय थप्दा मात्रै मन्त्री र सचिवालयको तलब भत्तामा ३ करोड बढी खर्च हुन्छ । खर्च बढाउने, योजनाहरु अपारदर्शी ढंगले अघि बढाएर भ्रष्टाचार गर्ने र राजधानी सार्ने बहानामा ठूलो खर्च देखाएर लुट मच्चाउने भण्डारहरुलाई खबरदारी गरौं । स्थायी संरचना बनेपछि मात्र प्रदेश राजधानी सार्ौं ।

मतदान नगर्दासम्म जनता सार्वभौम सम्पन्न

पुष्करराज प्रसाद

सार्वभौम भन्नाले राज्यको भूमिमा जुनसुकै स्थानमा रहे पनि जनताको आफ्नो भूगोल अर्थात् भूमि र स्रोतमा रहने अधिकार भन्ने बुझिन्छ । सार्वभौम सत्ताको ऐतिहासिकतातर्फ जाँदा करिब ३ सय ४७ वर्षअघि १८२५सालमा कुमारी जात्राका दिन पृथ्वीनारायण शाहले माजु (कुमारी)का हातबाट टीका लगाएर नेपालका राजा भएका दिनबाट जनतामा राज्यको सार्वभौम सत्ता हस्तान्तरण भएको भन्ने कथन पनि सुनिन्छ । जब मेचीदेखि गण्डकी क्षेत्रसम्म नेपालराज्य स्थापित भयो त्यसै बखत पृथ्वीनारायण शाहका भाइहरुले आफ्नो नयाँ राज्य बनाउने पैतृक अधिकार भएको वताउँदै अंश माग्दा 'राज्य भन्दा कुरा भाइ भाइना बाँडिने कुरा होइन, राज्य त जनताको हुन्छ । राजा त त्यसको रखवाला मात्र हुन्छ, पालक र रक्षक मात्र हुने हो' भन्ने जवाफ दिएका थिए ।

त्यसैबेलादेखि राज्यको सार्वभौम सत्ता जनतामा रहन्छ शासकमा होइन भन्ने सिद्धान्त रही आएको देखिन्छ । तर, हाम्रा वर्तमान निर्वाचित जनप्रतिनिधिमार्फत बनेका सरकारले निर्वाचित भइसकेपछि हामीले जे गरे पनि हुन्छ, हामीले गरेको सबै कार्य सार्वभौम सम्पन्न जनताले नै गरेको ठानिनुपर्छ भन्ने बुझाइ राखेको पाइन्छ । तर, वास्तवमा मत दिनुको अर्थ आफ्नै हितविरुद्ध काम गर्ने पूर्ण अधिकार हस्तान्तरण गरेको हो भन्ने मान्यता लिने अवस्था हुन सक्छैन ।

यो सरासर गलत र अनुचित काम कारबाही हो । यस्ता गलत काम कारबाही रोक्न निर्वाचित गरेका जनप्रतिनिधिलाई फिर्ता बोलाउन सक्ने कानुनी व्यवस्था गर्नु जरुरी देखिँदै छ । जबसम्म यस्तो कानुनी व्यवस्था हुँदैन तबसम्म निर्वाचित

नेपाली नागरिकता पाएकाको सन्तानलाई नागरिकता दिने विषयमा विवाद थिएन । तर, दुर्भाग्य नागरिकताजस्तो कानून बनाउदा फास्ट ट्र्याक मा रातारात पास गर्नु हुने थिएन । यो बहुमत र अल्पमतमा विभाजन नगरी राष्ट्रिय सहमतिका आधारमा पास गरिनुपर्ने संवेदनशील विषय थियो ।

संसदले जे पनि गर्न पाउने र गर्न हुने वा बेअंकुस रहने भन्ने जस्तो स्वेच्छाचारिताको शैलीले राष्ट्रियता बलियो हुँदैन । यस्ता गम्भीर विषयमा राजनीतिक दलबीच एकता सहकार्य सहमतिका संस्कृति अवलम्बन गरिनु वाञ्छनीय हुने थियो । सवैधानिक व्यवस्थाअनुसार सम्मानित राष्ट्रपतिबाट १५ बुँदे सन्देशसहित सो विधेयक पुनर्विचार गर्न भनी प्रतिनिधि सभामा फिर्ता पठाएलगत्तै विधायिकाले व्यापक छलफल गरी देश र जनताको हित र स्वार्थ सर्वोपरि ख्याल गरी आफ्नो मनसाय प्रकट गर्नु सवैधानिक अनुकूल हुने थियो तर त्यो दायित्व पूरा गर्नुको बदला अध्यादेश चाहिँ फिर्ता गर्नु नपर्ने विधेयक चाहिँ किन फिर्ता हुने भन्ने प्रश्न खडा गरियो र छलफल नगरी हुबहु त्यही दोस्रोपटक पठाइयो ।

पुनर्विचारका निमित्त पठाइएको राष्ट्रपतिको आग्रहलाई कुनै सम्बोधन, मर्यादा गरिएन । राष्ट्रपतिकहाँ पेस भएको अध्यादेश र विधेयकको प्रक्रिया फरकफरक हुने अध्यादेश फिर्ता गर्न नमिल्ने सवैधानिक कानुनी बाध्यता बुझिएन । उल्टै सम्मानित राष्ट्रपतिको संस्थालाई अपमानित रूपमा टीकाटिप्पणी गरियो । त्यतिले नपुगी नेपाली पुरुषसँगको विवाहित विदेशी महिलाको हकमा रहेको प्रतिपक्ष दललगायत अन्य दलको असहमति जन्मसिद्ध नागरिकका सन्तानसँग जोडेर नेकपा एमालेले नागरिकता

हामी सार्वभौम सत्तासम्पन्न नेपाली जनता एवं संविधानको धारा २ मा नेपालको सार्वभौम सत्ता र राजकीयसत्ता नेपाली जनतामा निहित रहेको छ भन्ने वाक्यांश उल्लेखित छ । सोहीअनुसार नेपाली जनता २०७४ सालको वैशाखदेखि आजसम्मको स्थानीय चुनावमा सक्रिय सहभागी भए तर आजका राजकीय सत्ता सयन्त्रहरुले वास्तवमै जनतामा निहित राजकीय सत्ता व्यावहारिक रूपले जनतालाई अनुभूति गराउन सकेका छैनन् । जुन जुन आरोप लगाएर ओली सरकार ढालेर सर्वोच्चको परमादेशीमार्फत देउवाको गठबन्धन सरकार बन्यो आज त्यो सरकारले ती आरोप सही साबित गर्न सकेको त ? भन्दा ती आरोप पनि पुष्टि गर्न सकेको अवस्था छैन । यसबाट ओली सरकारमाथि लगाइएका आरोप केवल जनतालाई भ्रममा पार्ने र आफू सत्ता आरोहण गर्ने मात्र रहेछ भन्ने पुष्टि भएको छ । यसरी गलत आरोप लगाएर जनतामा भ्रम छर्ने र जनतालाई भुक्त्याउने छुट जनप्रतिनिधिलाई हुन सक्छैन । जनतालाई भुक्त्याउने गलत फाइदा लिनु भनेको जनतामा निहित सार्वभौमसत्ताको अपमान हो । आजभन्दा सय वर्ष अगाडि सन् १९१७ मा बेलायतको प्रोफेसर हेलाल्ड जे लास्कीले आफ्नो प्रकाशित पुस्तक सार्वभौमिकताका समस्यासम्बन्धी सार्वभौमिकताका विभिन्न आयामलाई विश्लेषण गरेका छन् । त्यसैगरी लास्कीका अनुसार राज्य र सरकार फरकफरक आयाम हुन राज्यका सार्वभौमिकता सीमित हुन्छन् 'अबगकभ त्यसमा जनताको कन्सेन्टसँगै जोडिएको हुन्छ ।

प्रो. लास्की भन्दछन्, 'जनताको इच्छा भनेको नेताको अथवा राजाको इच्छा मुताविक चल्ने होइन, सार्वभौमिकता राजनीतिक हावा होइन जसरी नेपालमा बहाइन्छ । राजनीतिक दल जनताको भावनाको प्रतिनिधित्व गर्ने माध्यम मात्र हुन तिनीहरू स्वयं जनताको भावना होइनन् ।' संविधानमा लेखिएअनुसारको अक्षर र भावनालाई आत्मसात् गरेर भन्नुपर्दा सार्वभौम सत्ता सम्पन्न जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही संस्थाको निर्मार्थ व्यवस्थापिका कार्यपालिका र न्यायपालिकाका कामकारबाहीमा जनताको विश्वास र अपनत्व स्थापित हुन सकोस् ।

सिद्धान्त त संविधानले त्यही परिकल्पना गरेको हुन सक्छ तर त्यसलाई व्यवहारमा उतार्ने क्रममा सबैभन्दा पहिलो सर्त भनेको राजकीय सत्ताका सबै निकाय राजनीतिक दल र तिनका अंशियारले विधिको राज्यमा कुनै दखल नपुऱ्याउनु भन्ने हो । तर, आज कार्यपालिका व्यवस्थापिका र न्यायपालिकाप्रति आमजनताको विश्वास घट्दै गएको देखिन्छ । 'अबगकभ, तिनका सयन्त्रले जनताको मानहानि गर्न कुनै कसर बाँकी राखेको देखिँदैन । यस अवस्थामा संविधानको धारा १८ अनुसार सबै नेपाली समान भन्ने पनि व्यवहारमा राजनीति गर्नेको जीवन अमूल्य तर अरू सर्वसाधारणको जीवन मूल्यहीन देखिन पुगेको छ ।

यसरी संघीय राज्यव्यवस्था केही राजनीतिक व्यवसाय गर्नेहरुका निमित्त गौचरन बन्दै छ । जहाँ राजनीतिक प्राणीहरुका निमित्त राज्यको हुकुटी सधैं खुला रहन्छ । तर, राज्यसत्ताभन्दा टाढा रहेर बाँच्ने आमनागरिकका निमित्त राजकीयसत्ताको उपादेयता खासै चासोको विषय बन्न सकेको अवस्था छैन । त्यसैले म भन्छु जनता सार्वभौम सम्पन्न मतदान नभएसम्म । राजधानीबाट

संविधानको परिकल्पना राजकीय सत्ताका सबै निकाय राजनीतिक दल र तिनका अंशियारले विधिको राज्यमा कुनै दखल नपुऱ्याउनु भन्ने हो ।

जनप्रतिनिधिले जे पनि गर्न पाउने अख्तियारी पाएको भन्ने सोच बदलिन सक्छैन ।

संविधानको परिकल्पना राजकीय सत्ताका सबै निकाय राजनीतिक दल र तिनका अंशियारले विधिको राज्यमा कुनै दखल नपुऱ्याउनु भन्ने हो ।

नेपालका प्रत्येक राजनीतिक दल आफूले नै जनतालाई सार्वभौमसम्पन्न बनाएको भनेर दाबी गर्दै आएका छन् । तर, तिनै राजनीतिक दलमध्येका गठबन्धनको सरकार अहिले राष्ट्रघाती सोचचिन्तनअनुरूप देशलाई मानसिक राजनीतिक भौतिक तथा आर्थिक रूपमा कोलोनाइज्ड गराउने प्रक्रियामा सामेल हुन थालेका आभास हुन थालेको छ । सो तथ्य भर्खरै पास गराएका एमसीसी र नागरिता विधेयकबाट पुष्टि हुन्छ । संघीय संसद्का दुवै सदनबाट पारित भएको त्यो नागरिकता विधेयकका पक्षमा नेपाली काँग्रेस नेकपा माओवादी केन्द्र एकीकृत समाजवादी जनता समाजवादी पार्टी थिए ।

नेकपा एमाले राष्ट्रिय जनमोर्चा र नेमकिपा भने नेपाली नागरिक पुरुषसँग विवाह गर्ने विदेशी महिलालाई तत्काल नागरिकता दिन नहुने पक्षमा थिए उनिहरुको भनाइ चाहिँ तत्काल जीवन निर्वाहका लागि राजनीतिक अधिकारबाहेक अन्य आर्थिक सामाजिक सांस्कृतिक अधिकारसहितको राष्ट्रिय परिचयपत्र दिने र विवाह भएको सात वर्ष पुगेपछि नागरिकता दिनु राष्ट्रको हितमा हुने भन्ने रहेको थियो । जन्मका आधारमा

दिन मिल्दैन भन्थो भन्ने भ्रम अफवाह फैलाएर सत्तारूढ दल अस्वस्थ राजनितिक संस्कार प्रदर्शन गर्न पुग्यो ।

त्यसैगरी सारा जनता, संसद्को विरोध हुँदाहुँदै पनि जबर्जस्ती एमसीसी पास गरी पठाइयो । संसद्लगायत नागरिक समाजको चर्को विरोधपछि रोकिएको एमपीपी सहभागिता सामेलको पत्र पठाइसकिएको छ भनिए पनि कस्तो पत्र पठाइयो संसद्दा देखाइयोसभन्दा आजसम्म देखाइएको छैन । प्रतिपक्ष भनेको वेटिङ सरकार हो र संसद्दा अहिले पनि एकल दलको हिसाबले बहुमत सांसद रहेको पार्टी हो । तर, प्रतिपक्षको संसदीय हैसियत स्विकारिएको अवस्था छैन र प्रतिपक्षको विरोध र दबाब निस्तेज पारिँदै जान थालिएको छ ।

जुन दल संसदीय प्रणालीको हिमायती आफूलाई ठान्छन् आज तिनै दलहरु संसदीय मूल्यमान्यताको मर्यादा राख्दैनन् भने तिनीहरू कुन चरित्र बोकेका पार्टी हुन् ? प्रश्न उब्जिएको छ आज यस्तै अहंकार र कुशासनले मुलुकमा महँगी बेरोजगारी व्यापारघाटा मुद्रास्फीति विदेशी मुद्रा सञ्चितमा कमी, समयमा विद्यार्थीले किताब नपाउने समयमा किसानले मल नपाउने फोहोर व्यवस्थापनको असफलता र हरेक कार्यालयमा बढ्दो घुस भ्रष्टाचार ढिलासुस्ती व्यापक छ । कुनै क्षेत्र मा सुशासन छैन । नेपालको संविधान २०७२ को सबैभन्दा पहिलो हरफको वाक्यांश

